Nemzetközi tudományos konferencia a zsoltáréneklés közép-európai hagyományairól az OSZK társszervezésében

2025/12/15

2025. december 8-án nemzetközi tudományos konferenciára került sor Budapesten a templomi ének közép-európai hagyományairól, amelyet a Szent Adalbert Közép- és Kelet-Európa Kutatásokért Alapítvány indított útjára hagyományteremtő szándékkal.

[1]

2025. december 8-án nemzetközi tudományos konferenciára került sor Budapesten a templomi ének közép-európai hagyományairól, amelyet a Szent Adalbert Közép- és Kelet-Európa Kutatásokért Alapítvány indított útjára hagyományteremtő szándékkal.

A rendezvény *A nemzeti nyelvű egyházi ének Közép-Európában* című új konferenciasorozat első alkalma volt; megvalósításában társszervezőként vett részt az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara, valamint az Országos Széchényi Könyvtár.

A konferenciának otthont adó Charta XXI. Egyesület konferenciatermében a résztvevőket Mészáros Andor, a Szent Adalbert Közép- és Kelet-Európa Kutatásokért Alapítvány kuratóriumának elnöke, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának docense, valamint Kotolácsi Mikóczy Ilona, a Charta XXI. Egyesület elnöke köszöntötte. A tanácskozás középpontjában a zsoltáréneklés állt, annak középkori gyökereitől a modern kori feldolgozásokig, különös tekintettel a közép-európai nyelvi és kulturális összefüggésekre.

[2]

[3]

A délelőtti, angol nyelvű szekciókban cseh és szlovák kutatók mutatták be országaik zsoltárhagyományait a középkortól napjainkig. Az első előadásban Anna Michalcová, a Károly Egyetem Bölcsészettudományi Karának, a Cseh Tudományos Akadémia Cseh Nyelvi Intézetének, valamint a prágai Középkori Kutatások Intézetének és az Osztrák Tudományos Akadémia bécsi intézetének munkatársa a XV. századi cseh zsoltárok szövegvariánsait elemezte. Előadásához szorosan kapcsolódott Kateřina Voleková, a Károly Egyetem Bölcsészettudományi Karának oktatója, aki a XV. századi ócseh nyelvű Szent Jeromos Zsoltárkönyvet mutatta be. Cyril Tomáš Matějec, a Károly Egyetem Katolikus Teológiai Karának képviseletében, Jiřík Strejc zsoltárfordításainak kora újkori kiadásairól beszélt, kiemelve azok széles körű csehországi és közép-európai hatását. Az első szekciót Ľubica Blažencová, a Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karának Szlovák Irodalom és Irodalomtudományi Tanszékéről zárta, aki a szlovák kultúrkörben a XVIII. századig megjelenő zsoltárokat és zsoltárfeldolgozásokat tekintette át.

A második nemzetközi szekcióban Marie Škarpová, a Károly Egyetem Bölcsészettudományi Karának Cseh Irodalom- és Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszékéről, valamint Katarína Džunková, a Szlovák Tudományos Akadémia J. Stanislav Szlavisztika Intézetének, a Cseh Tudományos Akadémia és a Károly Egyetem Bölcsészettudományi Karának Kelet-Európai Tanulmányok Intézetében is tevékenykedő kutatója tartott előadást. Marie Škarpová a genfi zsoltárok cseh fordításainak a katolikus énekeskönyvbe való beépüléséről és ezen keresztül a cseh katolikus liturgikus hagyomány részévé válásáról szólt, míg Katarína Džunková a XX. századi hitvalló, politikai fogoly Jozef Tóth (1925–2022) zsoltárparafrázisait mutatta be.

[4]

[5]

A délutáni program magyar nyelven zajlott, szlovák szinkrontolmácsolással, és a magyarországi zsoltáréneklés zene- és irodalomtörténeti kérdéseire összpontosított. Az első szekcióban zenetörténeti előadások hangzottak el a zsoltárdallamok elemzéséről. Papp Ágnes, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Hittudományi Karának Zenetudományi Intézetéből a régi magyar zsoltárszövegekhez kapcsolódó egyedi dallamokat ismertette Sámbár Mátyás, Illyés István és Náray György munkái alapján. Kővári Réka, az ELTE Hittudományi Kar Zenetudományi Intézetének Népzene- és Néptánckutató Osztálya és Archívuma képviseletében a népzenében megjelenő zsoltártónusokról beszélt. Balogh Marianna, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszékének oktatója Nagydobrony különösen gazdag református énekkultúráját mutatta be, különös tekintettel a ma is élő, a XVI. századig visszavezethető diktálós éneklés hagyományára.

A második délutáni szekció a zsoltárok fordításaival, szövegváltozataival és parafrázisaival foglalkozott. Farmati Anna, a Babeș–Bolyai Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának kolozsvári munkatársa a fogságtapasztalatot megfogalmazó kora újkori zsoltárszövegeket elemezte, kiemelten Wathay Ferenc énekeire összpontosítva. Medgyesy S. Norbert, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának Történettudományi Intézetéből a XVIII. századi kisalföldi kéziratos énekeskönyvekben és a helyi néphagyományban fennmaradt zsoltárokról és zsoltárparafrázisokról beszélt, külön hangsúlyt helyezve Perenye község gazdag és archaikus népi liturgikus énekkultúrájára.

A konferenciát **Kovács Eszter, az Országos Széchényi Könyvtár Régi Nyomtatványok Tárának munkatársa** zárta előadásával, amely a régi magyarországi nyomtatványokban

fennmaradt biblikus cseh nyelvű verses zsoltárokat mutatta be.

A konferencia programja az esti órákban ünnepi hangversennyel egészült ki a városligeti Szent László-kápolnában, más néven a Jáki kápolnában. A koncerten gregorián és népi zsoltárok hangzottak el magyar, szlovák és cseh nyelven. Közreműködtek a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszékének hallgatói, a Budapesti Ward Mária Zeneművészeti Szakgimnázium növendékei, valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen működő Boldog Özséb Színtársulat tagjai Medgyesy S. Norbert és Rudolf Krisztina vezetésével.

Kapcsolódó tartalom:
A nemzeti nyelvű egyházi ének Közép-Európában [6]
2026/01/05 - 11:49

Source URL: https://oszk.hu/en/node/7413

Links:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Zsoltarok-konferencia_251208.jpg
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/Zsoltarenekles-konferencia_251208_04.jpg
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/Zsoltarenekles-konferencia_251208_06_Kovacs-Eszter.jpg
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Zsoltarenekles-konferencia_251208_01_Balogh-Marianna.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Zsoltarenekles-konferencia_251208_02_Cyril-Tomas-Matejec.jpg
[6] https://oszk.hu/rendezvenyek/nemzeti-nyelvu-egyhazi-enek-kozep-europaban_konferencia_251208
[7] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[8] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon